

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18Co/97/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114222259
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8114222259.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobcov: 1. Y. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., R. F. XX a 2. R. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. W. U. XXX, obe právne zastúpené JUDr. Vladimírom Milasom, advokátom so sídlom v Prešove, ul. Masarykova 13 proti žalovanému: R. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. W. U. XXX, v konaní o ochranu osobnosti, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 28C/251/2014-217 zo dňa 27. 01. 2016 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobkyne v 1.a 2.rade majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil povinnosť žalovanému osobne a verejne ospravedlniť sa žalobcom v 1.a 2.rade na najbližšom Valnom zhromaždení A. konané po právoplatnosti tohto rozhodnutia v tomto znení:

„Ja, R. K. sa ospravedľujem Y. N. a R. Y. za nepravdivý výrok, že Y. N. a R. Y. sa dopustili nezákonnej činnosti - sprenevery 1.300.000,-- Sk, ktoré som o nich rozširoval v písomnej pozvánke na čiastkovú schôdzu E. na deň 24.3.2012,"

V prevyšujúcej časti návrh zamietol a rozhodol, že o trovách konania rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že je dôvodné žalobe čiastočne vyhovieť. Priznal ospravedlnenie žalobkyniam v 1.a 2.rade tak ako vyhlásil rozhodnutie. Vychádzal z preukázania skutočnosti, že žalovaný, ktorý to ani nepoprel v pozvánke, ktorá bola jediná predmetom tohto konania, a to na čiastkovú schôdzu dňa 24. 03. 2012, dvakrát spojil meno žalobcov so slovami sprenevera 1 300 000 Sk. Neobstoja tvrdenia žalovaného, že k tomu uvedeniu slova sprenevera došlo náhodne, pretože bolo dvakrát uvedené. V tom čase však prebiehalo trestné konanie, kedy vyšetrovateľ vzniesol obvinenie pre porušenie správy cudzieho majetku, no nie pre spreneveru a žalovaný tým, že v pozvánke spojil mená žalobcov so slovom sprenevera, dopustil sa nepochybne takého konania, ktoré narušilo občiansku časť žalobcov. Je pravdou, že v tom čase prebiehalo trestné konanie, avšak žalovaný to v pozvánke neuviedol. Inak by sa súd pozeral na formuláciu, ktorú by uviedol žalovaný v pozvánke, že žalobcom bolo vznesené obvinenie alebo prebieha vyšetrovanie týkajúce sa sprenevery finančných prostriedkov. Avšak jednoznačne v tejto pozvánke je uvedené a čitateľ tejto pozvánky si nemôže túto okolnosť vysvetliť inak ako tak, že žalobkyne v 1.a 2.rade tieto peniaze spreneverili. Táto okolnosť a toto preukázané konanie žalovaného, ktorý nepoprel, že pozvánku napísal a rozposlal členom urbariátu v C. W. U., ale aj mimo obce, bolo konaním v rozpore s ust. § 11 Občianskeho zákonníka. Neobstojí obrana žalovaného, že žalobca v 1.rade v tom čase nebola štatutárkou. Pre toto konanie v podstate je celý spor o tom, kto bol

alebo nebol štatutárom spoločnosti v tom čase irelevantný. Na dôvažok však treba uviesť, že aj správne konanie bolo ukončené tak, že štatutárkou spoločnosti v čase prevodu týchto peňazí bola žalobkyňa v 1.rade. Trestné konanie voči žalobkyniam skončilo právoplatne oslobodzujúcim rozsudkom. Relevantná pri rozhodovaní veci bola iba skutočnosť vzťahujúca sa na pozvánku, kde pri menách žalobcov, je slovo sprenevera podaná ako fakt, čím došlo k zásahu do osobnosti žalobcov podaním nepravdivej informácie, ktorú žalovaný rozposielal po obci a ďalším členom urbariátu. Súd prvej inštancie mal za preukázané z výpovedí svedkov, že k zásahu do dobrej povesti žalobcov a ich občianskej cti došlo. Je pravdou, že urbáriarske spoločenstvo sa v tomto čase nachádzalo v rozpornom stave, kedy existovali dva tábory okolo žalobcov v 1.a 2.rade a okolo žalovaného. Tieto okolnosti uvádzané ešte v pozvánke, kde boli uvedené nepravdivé skutočnosti vo vzťahu k žalobcom v 1.a 2.rade spôsobilo ďalšie polarizovanie vzťahov a neprispelo k vyjasneniu situácie v urbáriátnom spoločenstve. Súd považoval preto dôvodnú žalobu v časti ospravedlnenia práve na Valnom zhromaždení združenia za dôvodné ospravedlniť sa zo strany žalovaného za tento nepravdivý výrok, ktorý rozširoval v písomnej pozvánke na čiastkovú schôdzu dňa 24. 03. 2012. Nevyhovelo však návrhu na finančné zadosťučinenie s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti s dôrazom, že urbáriátno spoločenstvo bolo polarizované. Existovali v ňom dva tábory, a to tábor žalovaného a tábor žalobcov a hoci súd mal za to, že došlo k zásahu do občianskej cti a dôstojnosti žalobkyň s poukazom na okolnosti prípadu a množstvo súdnych konaní týkajúcich sa tohto urbariátu, má súd za to, že ospravedlnenie zo strany žalovaného je postačujúce a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je v tomto prípade namieste. V tejto časti návrh zamietol.

3. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 151 ods. 3 O. s. p..

4. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. Uviedol, že žalobcovia tvrdia, že žalovaný nerešpektoval zásadu prezumpcie neviny v rokoch 2012 - 2013, rozširoval o nich nepravdivé informácie a obviňoval ich zo sprenevery, nezákonného konania a poškodzovania urbárskej spoločnosti. Takto zasiahol do ich občianskej cti. Ekonomicky je nemysliteľné, aby finančné prostriedky spoločenstva boli presunuté na súkromný účet na základe akéhokoľvek rozhodnutia, nehovoriac o tom, že k takémuto prípadnému presunu finančných prostriedkov, kde sa nejedná o bežné nakladanie s majetkom urbariátu by mohlo dôjsť k presunu na akýkoľvek iný účet a nie to na účet súkromnej osoby, dokonca manžela ekonómky. Predmetné trestné stíhanie v uvedenom období stále prebiehalo a bolo ukončené až niekedy v roku 2014. Žalovaný uviedol, že podľa stanov urbariátu môže predstavenstvo urbariátu disponovať bez súhlasu Valného zhromaždenia s finančnou čiastkou do 100 000 Sk. Žalovaný si teda iba plne jemu zákonom stanovenú povinnosť starať sa o spoločný majetok všetkými zákonnými možnosťami. Súd prvej inštancie nemal k dispozícii celú pozvánku a ani uznesenie z tohto Valného zhromaždenia, na ktorom jednoznačne Valné zhromaždenie uviedlo, že poveruje výbor na to, aby z doposiaľ nevrátených peňazí z dôvodu sprenevery žalobcov, keď tieto finančné prostriedky získa, aby konečne boli vyplatené dividendy zo zisku. V prvom rade žalovaný poukázal na tú skutočnosť, že okrem vyššie uvedeného trestného stíhania bola aj podaná žaloba na vrátenie peňazí pod sp. zn. 10C/291/2011. Následne žalobca v 1.rade sa stala oficiálne predsedníčka spoločenstva, zobrala žalobu späť a konanie bolo zastavené. Bolo rozhodované aj odvolacím súdom, ktorý potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie o zastavení konania. Bolo jednoznačne preukázané, že fyzické osoby si dovolili v rozpore s právnymi predpismi, ale aj stanovami spoločenstva previesť nie malú finančnú čiastku z účtu spoločenstva na súkromný účet, čo je jednoznačne dokázané a treba aj povedať, že na základe týchto skutočností aj samotná polícia zahájila trestné stíhanie. Žalovaný ako zvolený predseda spoločenstva mal povinnosť informovať všetky dotknuté osoby o skutočnostiach, o ktorých on sám mal vedomosť, a to nie na základe len nejakej svedeckej výpovede, ale listinných dôkazov, že k takému konaniu a porušeniu zásad jednoducho došlo. Ako z ustálenej judikatúry vyplýva neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie. V tomto prípade sa však jednoznačne nekonalo o nepravdivé plnenie. Bol tu rozpor s finančnou a ekonomickou disciplínou prostriedkov združenia a prevedenie finančných prostriedkov na súkromný účet a dokonca z týchto zisk aj v podobe úrokov, ktoré mu prináležia v zmysle zákona o bankovníctve. Žalobkyne majú naďalej povest' takú akú mali predtým, tzn., že časť obce ich považuje za najlepšie správkyné urbárskeho majetku, o čom svedčí fakt, že sú v jeho predstavenstve.

5. Žalobcovia v 1.a 2.rade sa k odvolaniu žalovaného nevyjadrili.

6. Odvolací súd prejednal spor podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasl. CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Súd prvej inštancie dospel na základe

zistených skutočností k správne právnemu záveru. Na týchto skutočnostiach sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

7. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

8. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

9. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

10. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

11. Navrhovateľky založili svoj návrh na skutočnosti, že odporca v priebehu trestného konania vedeného proti nim, na základe ním podaného trestného oznámenia, nerešpektoval zásadu prezumpcie nevinu a v rokoch 2012 až 2013 rozširoval v ústnej aj v písomnej forme o navrhovateľkách medzi členmi A. nepravdivé informácie, ohováral ich a obviňoval zo sprenevery 1.300.000,-- Sk, nezákonného konania a poškodzovania urbárskej spoločnosti. Týmto zasiahol do ich občianskej cti, dobrej povesti v očiach obyvateľov obce C. W. U. a členov urbárskej spoločnosti. Predložili listinné dôkazy a to pozvánku na valné zhromaždenie A. na deň 24.3.2012 a ďalšie listinné dôkazy. Navrhovateľky v návrhu poukazovali na to, že je neprípustné, aby odporca uvádzaním nepravdivých a vymyslených informácií ich očierňoval v očiach obyvateľov obce, v ktorej žijú.

12. Navrhovateľka v 1. rade napríklad poukazovala na čl. 40 v spise, kedy odporca posielal list na J. D. v C. W. U.. Písal farárovi, pretože farský úrad má podiely v urbáriate, či je si vedomý, že navrhovateľka spreneverila finančné prostriedky a koná v rozpore so zákonom. Tých listov išlo viacero, viacerým ľuďom a viacerým organizáciám.

13. Odporca stále trval na tom, že navrhovateľka v 1. rade nebola v čase prevodu štatutárka urbáriátu, a preto to bolo nezákonné.

14. Na čl. 9 sa nachádza pozvánka na valné zhromaždenie členov E. na deň 24.3.2012 o 13.00 hod.. V programe schôdze pod bodom 10 je uvedené „Správa o nezákonnom vyplatení 608.000,-- Sk R. K. v roku 1997 a 1998 a o nezákonnej činnosti Y. N. a R. Y. o sprenevere 1.300.000,-- Sk v roku 2007. Po sprenevere 1.300.000,-- Sk zostatok na účte 47.033,22 Sk a v pokladni zostatok 0 Sk.“

15. V spise sa nachádzajú ďalšie listinné dôkazy, ktoré písal odporca s uvádzaním na navrhovateľky o falšovaní alebo o sprenevere, predmetom konania v rámci ochrany osobnosti však bola iba pozvánka na čiastkovú schôdzu A.. na deň 24.3.2012.

16. Na čl. 63 sa nachádza odpoveď Obvodného lesného úradu v T., v ktorej sa uvádza, že Y. N. bola predsedom spoločenstva od 19.9.2006 do 21.3.2007.

17. V konaní tunajšieho súdu 2T/99/2009 bolo rozhodnuté, že obžalované Y. N. a R. Y. boli oslobodené pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, pretože skutok nie je trestným činom. Tento rozsudok sa stal právoplatným 18.4.2013. V trestnom konaní bolo okrem iného preukázané, že obžalované peniaze zo združenia síce previedli na súkromný účet, pričom zverejnili, o aký účet ide, informovali jednotlivých členov združenia bezprostredne po prevode, peniaze ostali neporušené, pričom z výpovede svedkov ako aj obžalovaných bol preukázaný úmysel obžalovaných tieto peniaze v rovnakej sume vrátiť na účet združenia akonáhle bude právoplatne a zákonne zvolený štatutárny zástupca združenia.

18. V konaní o ochrane pred neoprávneným zásahom do dobrej povesti právnickej osoby možno skúmať iba to, či nepravdivé skutkové tvrdenie má difamačnú povahu.

Podmienkou úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti v zmysle citovaných zákonných ustanovení je to, že došlo k neoprávnenému zásahu, a tiež to, že zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na právach chránených ustanoveniami § 19b Občianskeho zákonník. Pritom obe tieto podmienky musia byť splnené aby vznikol právny vzťah obsahom ktorého je právo právnickej osoby domáhať sa ochrany a povinnosť subjektu zásahu súdom uloženú sankciu znášať. Pre priznanie finančnej náhrady sa okrem iného vyžaduje vznik nemajetkovej ujmy právnickej osoby predstavujúcej zníženie osobnosti alebo vážnosti v značnej miere a príčinná súvislosť medzi neoprávneným zásahom a vznikom takejto kvalifikovanej ujmy, kedy nepostačuje vzhľadom na intenzitu zásahu ani v spôsobe na nemajetkovú ujmu na osobnosť iba priznanie morálnej satisfakcie, ktorá podľa zákona má prednosť.

Pod neoprávneným zásahom treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje ustanovený cieľ, nedbá na podstatu obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie ustanoveného cieľa.

19. Objektívna spôsobilosť zásahu vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení, alebo ohrození právnickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite. Toto kritérium vylučuje, aby sa na hodnotenie zásahu stali rozhodujúce iba subjektívne pocity poškodeného. Bude záležať na prostredí, v ktorom zásahu došlo, objekte zásahu, ďalších okolnostiach.

Či je určité tvrdenie difamujúce je potrebné posúdiť nielen podľa použitých výrazov a formulácií, ale aj podľa celkového dojmu s prihliadnutím ku všetkým súvislostiam a okolnostiam, za ktorých k tvrdeniu došlo. Je potrebné prihliadnuť k jeho doslovnému zneniu.

20. Pravdivé zistenie rozhodujúcich skutočností sa dosahuje rozvíjaním kontradiktórneho sporu, v ktorom má rozhodujúcu úlohu slobodná iniciatíva strán. Subjektívna aktivita každej zo sporných strán je korigovaná opačnou aktivitou druhej strany. Každá zo strán má záujem na tom, aby jej skutkové prednesy boli prehľadné, jednoznačné a obsahovali racionálne informácie. Subjektívny prístup strán k uplatňovaniu ich záujmu v konaní, sloboda a voľnosť ich skutkových prednesov a dôkazných návrhov v kontradiktórnom spore, ovládanou zásadou prejednávou, slúži predovšetkým ku zhromažďovaniu dostačujúceho materiálu k objektívnemu a nestrannému posúdeniu skutkového stavu súdom.

Zásada prejednacia predovšetkým charakterizuje a vymedzuje spôsob obstarávania informácií v civilnom sporovom súdnom konaní. Strany nesú zodpovednosť za dostatočné zhromaždenie skutkového materiálu potrebného k posúdeniu a rozhodnutiu sporu. Na základe povinnosti tvrdenia, bremena tvrdenia a dôkazného bremena majú vnieť do konania potrebné informácie o rozhodujúcich skutočnostiach.

Dôkazné bremeno ohľadne rozhodujúcich skutočností leží len na tom účastníkovi konania, ktorý z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Ide o toho účastníka, ktorý existenciu týchto skutočností tvrdí.

Konanie pred súdom podlieha prísny m procedurálnym kritériám s dôrazom na vykonané dokazovanie, ktoré sa premietne v rozhodnutí súdu.

21. Preto odvolací súd rozhodnutie prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

22. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP.

23. Vzhľadom k tomu, že úspech v odvolacom konaní mali žalobcovia, priznal im odvolací súd v súlade so zásadou úspech v konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu, teda 100 %.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).